

ארבע מיתות פרק שביעי סנהדרין

בד א מיי פיר מהל' סנהדרין הלכה יא סנה עשוין קב :

בה ב מיי שם פער' הלכה ד כמה שם :

כז ב מיי פיר מהל' הלכה כו ופ"א מהלכות מילתא הלכה ח עוש"ע יד קיומן שמה ספיף ח :

כז ר מיי פער' מהל' סנהדרין הלכה ט סנה עשוין קב :

כח ה מיי פיר מהל' הלכה יב ופ"א הלכה יג סנה לאוין טז :

כט ו מיי שם פ"ג מהל' סנה עשוין קב :

ל ו מיי ספי"ב הלכה ט סנה שם :

לא ח מיי שם פ"א הלכה ו ופ"א מהל' סנהדרין הלכה יד סנה לאוין קב :

לב ח מיי פיר מהלכות הלכה יז ספי"ב מהלכות סנהדרין הלכה ט סנה שם :

[ועי' מוספות טוקע כז: ד"ס י"א בות']

[ועי' היקע מוספות קדושין כ"ז: ד"ס אשת']

[בפי' מהל' ג' ה']

כתובות לו:

[הלא' משום קולן האשה יתמידי הקטן דומיא דכהמה הנרבעת עי"ן ויהי מוספת קדושין י"ט. ויהי אש' כ"ז מוס' בערבין ג. ד"ס למעו' קמן וכפי' לקמן דה' ובסנה' ל"ח קב כח פ"ב לקמן פחות קמן ז"ל שהעבירה תעורר טלפסידי הקטן אינו זריק שהרי אינו בן עונשים אבל אם הוא בן תשע שנים נמינו כפי' חכמי דומ' קמן ז"ל וכתוב' פ"ג ויהי אמר רב הלכה על חמת מבל עניוין וכן מוחזק על יד וסוף פטור עי"ן]

מעוה כדכר מתנה . וחף רבי אלעזר ב"ר לרזק גמז חור צו : **בזמן** שיש כהן יש שופט . המ"ל כדררשין צפרק הנחנקין (לקמן 97 פ"ז) מלמד שאמרו גורס : **רבי** יהודה אומר ניוול הוא זה . לא קרי ליה . ניוול לאש משום דכתיב ובחקותיהם לא תלכו כדמובא בגמרא : **אלא** כיוון דכתיב שריפה . תימה דמשמע הכא דלע"ג דחוקה היא כיוון דכתיב בצוריהא שרי וצפ"ק דמסכת ע"ז (97 י"א ו"ב) כר"ך ושריפה חוקה היא הלכותיה ובחקותיהם לא תלכו ומסיק להו חוקה היא ו"ל דהתם קלומר לאו חוקה היא לטעם עבודת כוכבים דאי הוי חוקה לעבודת כוכבים אפילו הוה כתוב בצוריה' לא הוה מהני אבל הכא חייבי כחוק העובדי כוכבים שלא לטעם עבודת כוכבים דומויא דסיף דכיוון דכתיב בצוריה' לא מנייהו אמרין ושרי . **אי"ש** פרט לקמן . אבל האשה מיחייבא בביאתה בן ט' שנים ויום אחד כדתנן צפרק יולא דופן (גדה 47 מה') ומיית' ליה לקמן :

פרט לנאש קטן . ר"ל האלמנה כר"ך קרא היינו במייעוד לבנה קטן או בן ט' שנה על בימיהו וס"ד כיון דמזלוריה' רמזא קמיה ליימב עולא משום א"ח קמ"ל והכי מוקמינן לה בצפ"ק דקדושין (97 י"א ו"ב) :

פרט לנאש אמרי' . והיינו כותי וקמ"ל דה"ן חישות לבותיה' א"ע"ג דאין מיתה ואזכרה איכורא מיתה איכ' מזלוריה' למישי' יפת תולד דררשין בצפ"ק דקדושין (97 כ"ה) וס"ה אשת אפילו אשת איש* :

קמפילגי

שהמלכות עושה רבי יהודה אומר רבי יוחנן על הסדר וקוצין בקופיין אמרו לו אין מיתה מנוולת מוז : **גמ'** הנאי* אמר להן רבי יהודה לחבמים אף אני יודע שמיתה מנוולת היא אבל מה אעשה שהרי אמרה תורה ובחקותיהם לא תלכו ורבנן כיוון דכתיב סיף באורייתא לא מינייהו קא גמרין דאי לא תימא הכי הא דתניא* שורפינן על המלכים ולא מדרבי האמרי' היכי שרפינן והכתיב ובחקותיהם לא תלכו ביון דכתיב שריפה באורייתא דכתיב ובמשטרות אבותיה' וגו' לא מינייהו קא גמרין והכא נמי כיוון דכתיב סיף באורייתא לאו מינייהו קא גמרין והא דתנן באידך פירקין* אלו הן הגהרנין הרוצח ואנשי עיר הנדחת בשלמא עיר הנדחת כתיב בהו* **לפי** תרב אלא רוצח מנלן דתניא* נקם ינקם נקימה זו איני יודע מה הוא כשהוא אומר והבאתי עליכם חרב נוקמת נקם ברית הוי אומר נקימה זו* **סיף ואימא** דבריו ליה מיברו לפי חרב כתיב ואימא דעביד ליה גיסמרא אמר רב נחמן אמר רבה בר אבהו אמר קרא ואהבת לרעך כמוך ברור לו מיתה יפה אשבתו דקמל עבדא בר הורין מנא לן ולאו קל והומר הוא קמל עבדא בסייף בר הורין בתנן* **הניחא** למאן דאמר חנק קל אלא ר"מ"ד חנק חמור מאי איכא למימר נפקא ליה* **מדתניא** ואתה תבער הדרס הנקי מקרבך הוקשו כל שופכי דמים לעגלה ערופה מה להלן בסייף ומן הצוואר אף כאן בסייף ומן הצוואר אי מה להלן בקופיין וממיל עורף אף כאן בקופיין וממיל עורף אמר רב נחמן אמר רבה בר אבהו אמר קרא ואהבת לרעך כמוך ברור לו מיתה יפה : **בתני** ימעות הנחנקין היו משקעין אותו בזבל עד ארכובותיו ונתן סודר קשה לתוך הרכה ובוחך על צוארו זה מושך אצלו וזה מושך אצלו עד שנפשו יוצאת : **גמ'** תנו רבנן* **אי"ש** פרט* **לקמן** אשר ינאף את אשת איש פרט לאשת קמן אשת רעהו* **פרט** לאשת אדמים* **מות** יומת בתנן* **אחיה** אומר בתנן או אינו אלא באחת מכל מיתות האמורות בתורה אמרת כל מקום שנאמר מיתה בתורה סתם אין אהר ראשי למישיבה להחמיר עליה אלא להקל עליה דברי רבי יאשיה רבי יונתן אומר לא מפני שהיא קלה אלא מפני כי מיתה האמורה בתורה סתם אינה אלא חנק רבי אומר נאמר* **מיתה** בידי שמים ונאמר מיתה בידי אדם מה מיתה האמורה בידי שמים מיתה שאין בה רושם אף מיתה האמורה בידי אדם מיתה שאין בה רושם ואימא שריפה מדאמר רחמנא בת כהן בשריפה מכלל דהא לאו בת שריפה היא

למה תלמיד חכם דומה לפני עם הארץ בתחלה דומה לקיתון של זהב סיפר הימנו דומה לקיתון של כסף גהנה מוכנו דומה לקיתון של חרש כיון שגשבר שוב אין לו תקנה אימרתא בת מלי בת כהן שזינתה הואי אקפה רב המא בר מוביה חבילי וזמורות ושרפה . אמר רב יוסף מעוה בתרתי מעוה בדרב מתנה ומעוה בדתניא* **ובאת** אל הכהנים הלויים ואל השופט אשר יהיה בימים ההם **בזמן** שיש כהן יש שופט **בזמן** שאין כהן אין משפט : אמר רבי אלעזר ברבי צדוק מעשה בבת כהן שזינתה וכו' : אמר רב יוסף בית דין של צדוקים הוה הכי אמר רהו והכי אהדרו ליה דתניא* **אמר** רבי אלעזר ברבי צדוק ובורני כשהייתי תינוק ומורכב על כתיפי של אבא והביאו בת כהן שזינתה והקיפה חבילי וזמורות ושרפה אמרו לו קמן היית* ואין מביאין ראייה מן הקמן שני מעשים הוה הי אמר להו' ברישא אי"מא הא קמייא אמר להו ברישא אל כשהוא גדול ולא אשגרו ביה אמר להו כשהוא קמן ואשגרו ביה אלא הא אמר להו ברישא ואמרו ליה קמן היית ואמר להו כשהוא גדול ואמרו ליה מפני שלא היה בית דין של אותה שעה בקי : **מתני** ימצות הגהרנין היו מתיזין את ראשו בסייף כדרך אומר ניוול הוא* **לו** אלא מניחין את ראשו על הסדר וקוצין בקופיין אמרו לו אין מיתה מנוולת מוז : **גמ'** הנאי* אמר להן רבי יהודה לחבמים אף אני יודע שמיתה מנוולת היא אבל מה אעשה שהרי אמרה תורה ובחקותיהם לא תלכו ורבנן כיוון דכתיב סיף באורייתא לא מינייהו קא גמרין דאי לא תימא הכי הא דתניא* שורפינן על המלכים ולא מדרבי האמרי' היכי שרפינן והכתיב ובחקותיהם לא תלכו ביון דכתיב שריפה באורייתא דכתיב ובמשטרות אבותיה' וגו' לא מינייהו קא גמרין והכא נמי כיוון דכתיב סיף באורייתא לאו מינייהו קא גמרין והא דתנן באידך פירקין* אלו הן הגהרנין הרוצח ואנשי עיר הנדחת בשלמא עיר הנדחת כתיב בהו* **לפי** תרב אלא רוצח מנלן דתניא* נקם ינקם נקימה זו איני יודע מה הוא כשהוא אומר והבאתי עליכם חרב נוקמת נקם ברית הוי אומר נקימה זו* **סיף ואימא** דבריו ליה מיברו לפי חרב כתיב ואימא דעביד ליה גיסמרא אמר רב נחמן אמר רבה בר אבהו אמר קרא ואהבת לרעך כמוך ברור לו מיתה יפה אשבתו דקמל עבדא בר הורין מנא לן ולאו קל והומר הוא קמל עבדא בסייף בר הורין בתנן* **הניחא** למאן דאמר חנק קל אלא ר"מ"ד חנק חמור מאי איכא למימר נפקא ליה* **מדתניא** ואתה תבער הדרס הנקי מקרבך הוקשו כל שופכי דמים לעגלה ערופה מה להלן בסייף ומן הצוואר אף כאן בסייף ומן הצוואר אי מה להלן בקופיין וממיל עורף אף כאן בקופיין וממיל עורף אמר רב נחמן אמר רבה בר אבהו אמר קרא ואהבת לרעך כמוך ברור לו מיתה יפה : **בתני** ימעות הנחנקין היו משקעין אותו בזבל עד ארכובותיו ונתן סודר קשה לתוך הרכה ובוחך על צוארו זה מושך אצלו וזה מושך אצלו עד שנפשו יוצאת : **גמ'** תנו רבנן* **אי"ש** פרט* **לקמן** אשר ינאף את אשת איש פרט לאשת קמן אשת רעהו* **פרט** לאשת אדמים* **מות** יומת בתנן* **אחיה** אומר בתנן או אינו אלא באחת מכל מיתות האמורות בתורה אמרת כל מקום שנאמר מיתה בתורה סתם אין אהר ראשי למישיבה להחמיר עליה אלא להקל עליה דברי רבי יאשיה רבי יונתן אומר לא מפני שהיא קלה אלא מפני כי מיתה האמורה בתורה סתם אינה אלא חנק רבי אומר נאמר* **מיתה** בידי שמים ונאמר מיתה בידי אדם מה מיתה האמורה בידי שמים מיתה שאין בה רושם אף מיתה האמורה בידי אדם מיתה שאין בה רושם ואימא שריפה מדאמר רחמנא בת כהן בשריפה מכלל דהא לאו בת שריפה היא

רבינו תנאל

למה תלמיד וכו' . משום דלירי בעדת קרא נקט לה שהיו תלמידי חכמים כדכתיב (במדבר טו) נשאי עדה קריא מועד אנשי סם ועל סם שפיתם אורו רשע כשהטו ממומו הקלו בעניוין להשאיל ולהחזיק ידו במחלוקת ולמדור בהקב"ה : **כתבנו** : בעודי מתיבג כבעודי שאין תורה אור

למה תלמיד חכם דומה לפני עם הארץ בתחלה דומה לקיתון של זהב סיפר הימנו דומה לקיתון של כסף גהנה מוכנו דומה לקיתון של חרש כיון שגשבר שוב אין לו תקנה אימרתא בת מלי בת כהן שזינתה הואי אקפה רב המא בר מוביה חבילי וזמורות ושרפה . אמר רב יוסף מעוה בתרתי מעוה בדרב מתנה ומעוה בדתניא* **ובאת** אל הכהנים הלויים ואל השופט אשר יהיה בימים ההם **בזמן** שיש כהן יש שופט **בזמן** שאין כהן אין משפט : אמר רבי אלעזר ברבי צדוק מעשה בבת כהן שזינתה וכו' : אמר רב יוסף בית דין של צדוקים הוה הכי אמר רהו והכי אהדרו ליה דתניא* **אמר** רבי אלעזר ברבי צדוק ובורני כשהייתי תינוק ומורכב על כתיפי של אבא והביאו בת כהן שזינתה והקיפה חבילי וזמורות ושרפה אמרו לו קמן היית* ואין מביאין ראייה מן הקמן שני מעשים הוה הי אמר להו' ברישא אי"מא הא קמייא אמר להו ברישא אל כשהוא גדול ולא אשגרו ביה אמר להו כשהוא קמן ואשגרו ביה אלא הא אמר להו ברישא ואמרו ליה קמן היית ואמר להו כשהוא גדול ואמרו ליה מפני שלא היה בית דין של אותה שעה בקי : **מתני** ימצות הגהרנין היו מתיזין את ראשו בסייף כדרך אומר ניוול הוא* **לו** אלא מניחין את ראשו על הסדר וקוצין בקופיין אמרו לו אין מיתה מנוולת מוז : **גמ'** הנאי* אמר להן רבי יהודה לחבמים אף אני יודע שמיתה מנוולת היא אבל מה אעשה שהרי אמרה תורה ובחקותיהם לא תלכו ורבנן כיוון דכתיב סיף באורייתא לא מינייהו קא גמרין דאי לא תימא הכי הא דתניא* שורפינן על המלכים ולא מדרבי האמרי' היכי שרפינן והכתיב ובחקותיהם לא תלכו ביון דכתיב שריפה באורייתא דכתיב ובמשטרות אבותיה' וגו' לא מינייהו קא גמרין והכא נמי כיוון דכתיב סיף באורייתא לאו מינייהו קא גמרין והא דתנן באידך פירקין* אלו הן הגהרנין הרוצח ואנשי עיר הנדחת בשלמא עיר הנדחת כתיב בהו* **לפי** תרב אלא רוצח מנלן דתניא* נקם ינקם נקימה זו איני יודע מה הוא כשהוא אומר והבאתי עליכם חרב נוקמת נקם ברית הוי אומר נקימה זו* **סיף ואימא** דבריו ליה מיברו לפי חרב כתיב ואימא דעביד ליה גיסמרא אמר רב נחמן אמר רבה בר אבהו אמר קרא ואהבת לרעך כמוך ברור לו מיתה יפה אשבתו דקמל עבדא בר הורין מנא לן ולאו קל והומר הוא קמל עבדא בסייף בר הורין בתנן* **הניחא** למאן דאמר חנק קל אלא ר"מ"ד חנק חמור מאי איכא למימר נפקא ליה* **מדתניא** ואתה תבער הדרס הנקי מקרבך הוקשו כל שופכי דמים לעגלה ערופה מה להלן בסייף ומן הצוואר אף כאן בסייף ומן הצוואר אי מה להלן בקופיין וממיל עורף אף כאן בקופיין וממיל עורף אמר רב נחמן אמר רבה בר אבהו אמר קרא ואהבת לרעך כמוך ברור לו מיתה יפה : **בתני** ימעות הנחנקין היו משקעין אותו בזבל עד ארכובותיו ונתן סודר קשה לתוך הרכה ובוחך על צוארו זה מושך אצלו וזה מושך אצלו עד שנפשו יוצאת : **גמ'** תנו רבנן* **אי"ש** פרט* **לקמן** אשר ינאף את אשת איש פרט לאשת קמן אשת רעהו* **פרט** לאשת אדמים* **מות** יומת בתנן* **אחיה** אומר בתנן או אינו אלא באחת מכל מיתות האמורות בתורה אמרת כל מקום שנאמר מיתה בתורה סתם אין אהר ראשי למישיבה להחמיר עליה אלא להקל עליה דברי רבי יאשיה רבי יונתן אומר לא מפני שהיא קלה אלא מפני כי מיתה האמורה בתורה סתם אינה אלא חנק רבי אומר נאמר* **מיתה** בידי שמים ונאמר מיתה בידי אדם מה מיתה האמורה בידי שמים מיתה שאין בה רושם אף מיתה האמורה בידי אדם מיתה שאין בה רושם ואימא שריפה מדאמר רחמנא בת כהן בשריפה מכלל דהא לאו בת שריפה היא

למה תלמיד וכו' . משום דלירי בעדת קרא נקט לה שהיו תלמידי חכמים כדכתיב (במדבר טו) נשאי עדה קריא מועד אנשי סם ועל סם שפיתם אורו רשע כשהטו ממומו הקלו בעניוין להשאיל ולהחזיק ידו במחלוקת ולמדור בהקב"ה : **כתבנו** : בעודי מתיבג כבעודי שאין תורה אור

למה תלמיד חכם דומה לפני עם הארץ בתחלה דומה לקיתון של זהב סיפר הימנו דומה לקיתון של כסף גהנה מוכנו דומה לקיתון של חרש כיון שגשבר שוב אין לו תקנה אימרתא בת מלי בת כהן שזינתה הואי אקפה רב המא בר מוביה חבילי וזמורות ושרפה . אמר רב יוסף מעוה בתרתי מעוה בדרב מתנה ומעוה בדתניא* **ובאת** אל הכהנים הלויים ואל השופט אשר יהיה בימים ההם **בזמן** שיש כהן יש שופט **בזמן** שאין כהן אין משפט : אמר רבי אלעזר ברבי צדוק מעשה בבת כהן שזינתה וכו' : אמר רב יוסף בית דין של צדוקים הוה הכי אמר רהו והכי אהדרו ליה דתניא* **אמר** רבי אלעזר ברבי צדוק ובורני כשהייתי תינוק ומורכב על כתיפי של אבא והביאו בת כהן שזינתה והקיפה חבילי וזמורות ושרפה אמרו לו קמן היית* ואין מביאין ראייה מן הקמן שני מעשים הוה הי אמר להו' ברישא אי"מא הא קמייא אמר להו ברישא אל כשהוא גדול ולא אשגרו ביה אמר להו כשהוא קמן ואשגרו ביה אלא הא אמר להו ברישא ואמרו ליה קמן היית ואמר להו כשהוא גדול ואמרו ליה מפני שלא היה בית דין של אותה שעה בקי : **מתני** ימצות הגהרנין היו מתיזין את ראשו בסייף כדרך אומר ניוול הוא* **לו** אלא מניחין את ראשו על הסדר וקוצין בקופיין אמרו לו אין מיתה מנוולת מוז : **גמ'** הנאי* אמר להן רבי יהודה לחבמים אף אני יודע שמיתה מנוולת היא אבל מה אעשה שהרי אמרה תורה ובחקותיהם לא תלכו ורבנן כיוון דכתיב סיף באורייתא לא מינייהו קא גמרין דאי לא תימא הכי הא דתניא* שורפינן על המלכים ולא מדרבי האמרי' היכי שרפינן והכתיב ובחקותיהם לא תלכו ביון דכתיב שריפה באורייתא דכתיב ובמשטרות אבותיה' וגו' לא מינייהו קא גמרין והכא נמי כיוון דכתיב סיף באורייתא לאו מינייהו קא גמרין והא דתנן באידך פירקין* אלו הן הגהרנין הרוצח ואנשי עיר הנדחת בשלמא עיר הנדחת כתיב בהו* **לפי** תרב אלא רוצח מנלן דתניא* נקם ינקם נקימה זו איני יודע מה הוא כשהוא אומר והבאתי עליכם חרב נוקמת נקם ברית הוי אומר נקימה זו* **סיף ואימא** דבריו ליה מיברו לפי חרב כתיב ואימא דעביד ליה גיסמרא אמר רב נחמן אמר רבה בר אבהו אמר קרא ואהבת לרעך כמוך ברור לו מיתה יפה אשבתו דקמל עבדא בר הורין מנא לן ולאו קל והומר הוא קמל עבדא בסייף בר הורין בתנן* **הניחא** למאן דאמר חנק קל אלא ר"מ"ד חנק חמור מאי איכא למימר נפקא ליה* **מדתניא** ואתה תבער הדרס הנקי מקרבך הוקשו כל שופכי דמים לעגלה ערופה מה להלן בסייף ומן הצוואר אף כאן בסייף ומן הצוואר אי מה להלן בקופיין וממיל עורף אף כאן בקופיין וממיל עורף אמר רב נחמן אמר רבה בר אבהו אמר קרא ואהבת לרעך כמוך ברור לו מיתה יפה : **בתני** ימעות הנחנקין היו משקעין אותו בזבל עד ארכובותיו ונתן סודר קשה לתוך הרכה ובוחך על צוארו זה מושך אצלו וזה מושך אצלו עד שנפשו יוצאת : **גמ'** תנו רבנן* **אי"ש** פרט* **לקמן** אשר ינאף את אשת איש פרט לאשת קמן אשת רעהו* **פרט** לאשת אדמים* **מות** יומת בתנן* **אחיה** אומר בתנן או אינו אלא באחת מכל מיתות האמורות בתורה אמרת כל מקום שנאמר מיתה בתורה סתם אין אהר ראשי למישיבה להחמיר עליה אלא להקל עליה דברי רבי יאשיה רבי יונתן אומר לא מפני שהיא קלה אלא מפני כי מיתה האמורה בתורה סתם אינה אלא חנק רבי אומר נאמר* **מיתה** בידי שמים ונאמר מיתה בידי אדם מה מיתה האמורה בידי שמים מיתה שאין בה רושם אף מיתה האמורה בידי אדם מיתה שאין בה רושם ואימא שריפה מדאמר רחמנא בת כהן בשריפה מכלל דהא לאו בת שריפה היא

רבינו תנאל

ארבע מיתות פרק שביעי סנהדרין

והיבי כריתות לאו בני חלוה ויבוס ניחו - תימה מ"ל לדמויי חייבי לאוין לחייבי כריתות לכל מילי דלע"ז דדמו לענין ממונות וקידושין לענין חלוה ויבוס כימא יבא עשה וידעה ל"ח:
לדבריו דת"ק ק"ל וליה לא ס"ל - המ"ל דסבר דתניא בסוף החולן (יבמות 77 מע.)

הואמר כרבי עקיבא ארוה ממזר כל שאלו בשר שהוא כלל יבא לכל מחייבי לאוין גרידא לא :

השתא

ק"ו דבלא"ה פריך ספיר משום דקשו ק"ו קרני אהדדי כדפ"ה אבל אין עושין מן הדאי לא שייך כחו ולא דמי לחמוסו כה חבו וכתלמו דפ"ק דמכות (77 ס:) דהסס כתיב בה חבו או בה חבו דמשמע דלישאל דקרא מיירי בבה חבו שלל בה חבו ובה חבו שלל בה חבו ובלה הכא כתיב חבו חבו חבו וכן ערות חבו דמשמע ספיר חבו שהיא חבו חבו היא ספיר בכלל זה וזה ועוד כתיב הסס מולדת בית או מולדת חון דמרגמינן דליילא חבו חבו מן חסות חוהי או מן חמוך מן גבר לחונן חוהי"ג דרשינן ליה בפ"ב דיבמות (77 ס:) זין שחומר לו לחבוך קיים זין שחומר לו הולא מכל מקום אין מקרא וילא מידי פסוקו :

לה השתא אמו שאינה אישת אביו

אמו שהיא אישת אביו לא מיחייב כלל ותו לרבנן נמי הכתיב אבך היא אלא ההוא מיבעי ליה לכדרב שישא בריה דרב אידי אלא אמר רב אחא בריה דרב איקא אמר קרא ערותה משום ערוה אחת אתה מחייבו ואי אתה מחייבו משום שתי ערות אלא מעתה ערות בלתי לא תגלה אישת בנך היא לא תגלה ערותה הכי נמי משום ערוה אחת אתה מחייבו ואי אתה מחייבו משום שתי ערות והתנן הבא על ברתו חייב עליה משום בלתו ומשום אישת איש בין בחיי בנך בין לאחר מיתת בנך ולא פליג ר' יהודה אלא בין דחד גופא הוא אע"ג דתרי איסורי ניהו כתיב ערותה הכא נמי בין דחד גופא הוא אע"ג דתרי איסורי ניהו כתיב ערותה אלא אמר רבא קסבר ר' יהודה ערות אבך זו אישת אביו ומייתי לה בגזירה שוה ומשמע בין אישת אביו שהיא אמו בין אישת אביו שאינה אמו אמו אמו מחייבו ואי אתה מחייבו משום אישת אביו תניא

איסור מלוה שניות מדברי סופרים - תנא גופיה קתני לה במשנה הכי : **ואמאי קרי לה וכו'** - פירוט אמוראים ניהו : ר' יהודה מלוי - שהיה שונה ומפרש איסור מלוה חלמנה לכהן גדול דכתיב (ויקרא כו) בסוף ספר ויקרא כשהשלים כל מלות כהונה אלה המלות איסור קדושה תורה אור שניות מדברי סופרים כגון חס חמו

"איסור מצוה שניות מדברי סופרים *ואמאי קרו להו איסור מצוה *שמצוה לשמוע דברי חכמים איסור קדושה אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט ואמאי קרו להו איסור קדושה דכתיב *קדושים יהיו לאלהיהם ותניא עלה *רבי יהודה מחליף חלופי הוא דמחליף הא חליצה בעיית ואי סלקא דעתך ר' יהודה בר' עקיבא סבירא ליה מכרי חייבי לאוין לרבי עקיבא כחייבי בריתות דמי וחייבי בריתות לאו בני חליצה ויבוס ניהו לדבריו דתנא קמא קאמר וליה לא סבירא ליה כי אתא רבי יצחק תני דתנן רבי יהודה אומר אינו חייב אלא משום האם בלבד ומעמא מאי *אמר אבי דאמר קרא **אמך** היא משום אמו אתה מחייבו ואי אתה מחייבו משום אישת אב אלא מעתה *ערות אישת אבך לא תגלה ערות אבך היא משום אישת אב אתה מחייבו ואי אתה מחייבו משום אמו אלא אמו שהיא אישת אביו קאי הבא וממעט

אביו קאי הבא וממעט לה קאי הבא וממעט אביו מחייב אישת אביו שאינה אמו מחייב אמו שהיא אישת אביו לא מיחייב כלל ותו לרבנן נמי הכתיב אבך היא אלא ההוא מיבעי ליה לכדרב שישא בריה דרב אידי אלא אמר רב אחא בריה דרב איקא אמר קרא ערותה משום ערוה אחת אתה מחייבו ואי אתה מחייבו משום שתי ערות אלא מעתה *ערות בלתי לא תגלה אישת בנך היא לא תגלה ערותה הכי נמי משום ערוה אחת אתה מחייבו ואי אתה מחייבו משום שתי ערות והתנן הבא על ברתו חייב עליה משום בלתו ומשום אישת איש בין בחיי בנך בין לאחר מיתת בנך ולא פליג ר' יהודה אלא בין דחד גופא הוא אע"ג דתרי איסורי ניהו כתיב ערותה הכא נמי בין דחד גופא הוא אע"ג דתרי איסורי ניהו כתיב ערותה אלא אמר רבא קסבר ר' יהודה ערות אבך זו אישת אביו ומייתי לה בגזירה שוה ומשמע בין אישת אביו שהיא אמו בין אישת אביו שאינה אמו אמו אמו מחייבו ואי אתה מחייבו משום אישת אביו תניא

אמו שהיא אישת אביו לא מיחייב כלל ותו לרבנן נמי הכתיב אבך היא אלא ההוא מיבעי ליה לכדרב שישא בריה דרב אידי אלא אמר רב אחא בריה דרב איקא אמר קרא ערותה משום ערוה אחת אתה מחייבו ואי אתה מחייבו משום שתי ערות אלא מעתה *ערות בלתי לא תגלה אישת בנך היא לא תגלה ערותה הכי נמי משום ערוה אחת אתה מחייבו ואי אתה מחייבו משום שתי ערות והתנן הבא על ברתו חייב עליה משום בלתו ומשום אישת איש בין בחיי בנך בין לאחר מיתת בנך ולא פליג ר' יהודה אלא בין דחד גופא הוא אע"ג דתרי איסורי ניהו כתיב ערותה הכא נמי בין דחד גופא הוא אע"ג דתרי איסורי ניהו כתיב ערותה אלא אמר רבא קסבר ר' יהודה ערות אבך זו אישת אביו ומייתי לה בגזירה שוה ומשמע בין אישת אביו שהיא אמו בין אישת אביו שאינה אמו אמו אמו מחייבו ואי אתה מחייבו משום אישת אביו תניא

תניא

אמו שהיא אישת אביו לא מיחייב כלל ותו לרבנן נמי הכתיב אבך היא אלא ההוא מיבעי ליה לכדרב שישא בריה דרב אידי אלא אמר רב אחא בריה דרב איקא אמר קרא ערותה משום ערוה אחת אתה מחייבו ואי אתה מחייבו משום שתי ערות אלא מעתה *ערות בלתי לא תגלה אישת בנך היא לא תגלה ערותה הכי נמי משום ערוה אחת אתה מחייבו ואי אתה מחייבו משום שתי ערות והתנן הבא על ברתו חייב עליה משום בלתו ומשום אישת איש בין בחיי בנך בין לאחר מיתת בנך ולא פליג ר' יהודה אלא בין דחד גופא הוא אע"ג דתרי איסורי ניהו כתיב ערותה הכא נמי בין דחד גופא הוא אע"ג דתרי איסורי ניהו כתיב ערותה אלא אמר רבא קסבר ר' יהודה ערות אבך זו אישת אביו ומייתי לה בגזירה שוה ומשמע בין אישת אביו שהיא אמו בין אישת אביו שאינה אמו אמו אמו מחייבו ואי אתה מחייבו משום אישת אביו תניא

אמו שהיא אישת אביו לא מיחייב כלל ותו לרבנן נמי הכתיב אבך היא אלא ההוא מיבעי ליה לכדרב שישא בריה דרב אידי אלא אמר רב אחא בריה דרב איקא אמר קרא ערותה משום ערוה אחת אתה מחייבו ואי אתה מחייבו משום שתי ערות אלא מעתה *ערות בלתי לא תגלה אישת בנך היא לא תגלה ערותה הכי נמי משום ערוה אחת אתה מחייבו ואי אתה מחייבו משום שתי ערות והתנן הבא על ברתו חייב עליה משום בלתו ומשום אישת איש בין בחיי בנך בין לאחר מיתת בנך ולא פליג ר' יהודה אלא בין דחד גופא הוא אע"ג דתרי איסורי ניהו כתיב ערותה הכא נמי בין דחד גופא הוא אע"ג דתרי איסורי ניהו כתיב ערותה אלא אמר רבא קסבר ר' יהודה ערות אבך זו אישת אביו ומייתי לה בגזירה שוה ומשמע בין אישת אביו שהיא אמו בין אישת אביו שאינה אמו אמו אמו מחייבו ואי אתה מחייבו משום אישת אביו תניא

אמו שהיא אישת אביו לא מיחייב כלל ותו לרבנן נמי הכתיב אבך היא אלא ההוא מיבעי ליה לכדרב שישא בריה דרב אידי אלא אמר רב אחא בריה דרב איקא אמר קרא ערותה משום ערוה אחת אתה מחייבו ואי אתה מחייבו משום שתי ערות אלא מעתה *ערות בלתי לא תגלה אישת בנך היא לא תגלה ערותה הכי נמי משום ערוה אחת אתה מחייבו ואי אתה מחייבו משום שתי ערות והתנן הבא על ברתו חייב עליה משום בלתו ומשום אישת איש בין בחיי בנך בין לאחר מיתת בנך ולא פליג ר' יהודה אלא בין דחד גופא הוא אע"ג דתרי איסורי ניהו כתיב ערותה הכא נמי בין דחד גופא הוא אע"ג דתרי איסורי ניהו כתיב ערותה אלא אמר רבא קסבר ר' יהודה ערות אבך זו אישת אביו ומייתי לה בגזירה שוה ומשמע בין אישת אביו שהיא אמו בין אישת אביו שאינה אמו אמו אמו מחייבו ואי אתה מחייבו משום אישת אביו תניא

[יבמות כ.]
[עס קדושין כ. ב. ז' כ"ז מה. סוריות כ. מולין קי.]

[יבמות כ.]

לקמן עה:

מח א מיי" פ"ז מהלכות יבוס ותלוי הלכה י"ד כמנ עשין לא כנ עושין ה"ש סימן קעד ע"פ ח :

רבינו הגנאל

בגין אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט רבנן סברי כוון דהייס בהו קדושי אישת אב קרינן ביה ד"ה יתירה סבר לה כרבי עקיבא דאמר אין קדושין תופסין בחייבי לאוין ולא אישת אב היא הלכך אינו חייב עליה אלא משום אם בלבד מאי מפסא דרבי יתירה דמחייב אחת דאמר אבי אבך ערות אבך וערות אבך לא תגלה אבך היא אחר שהחזיר ערות אביו שהיא ערות אישת אבך ואע"פ שהחזיר ערוה בפירושו ערות אישת אביו כיון שהחזיר הוא וירש ותו פריש ש"ס כי לא חזר ואבך אבך היא למפד כי משום אמו אתה מחייבו ואי אתה מחייבו משום אישת אביו *ואקשינן אלא מעתה ערות אישת אבך לא תגלה ערות אבך היא משום אמו *הא תגלה ערות אבך אתה מחייבו ולא תגלה ערות אבך היא משום אמו *למולה אפרת משום אמו אתה מחייבו ואי משום אישת אביו כלי' זו אמו היא שאינה אישת אביו כגון שבא עליה שלא באישות וזו ערות אבך אוקימנא באשת אביו שאינה אמו *אמו שהיא אישת אביו מיפשה בני קרא קשה לאביו אילבא דר' יתירה ותוב דר ב נ ד מחייבו ליה תתני משום אישת אב ומשום אמו הכתיב אבך היא * ושנין אבך היא לרבנן מיבעי ליה למפד כתיב בריה דרב אידי וניהו אבך דאביו וניהו אבך דאביו ופ"ר אבא אבך קרא ערותה משום ערוה אחת אתה מחייבו ולא משום שתי ערות וניהו גם הו' יתירש רבא קסבר רבי יתירה ערות אביו זו אישת אבך כדמסייתא לה בג"ש כדמסייתא כדמסייתא ומשמע ב"ה אישת אביו שהיא אמו ובין אישת אביו שאינה אמו *אמו שאינה אישת אביו פניין ת"ל וערות אבך לא תגלה אבך היא משום אמו אתה מחייבו ואי אתה מחייבו משום אמו *אמו שהיא אישת אביו תניא

גהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה חלל אלו וכו' לא ימלא דכתיב (תמיכה) לו וכו' מודו ליה דלויין) תלית' ז"ח ג"ה חלל : (3) ז"ח חלל אמר רבא וכו' וערות אשת אבך דרישא כ"ל ויתכן הוא נמחק :

גהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה חלל אלו וכו' לא ימלא דכתיב (תמיכה) לו וכו' מודו ליה דלויין) תלית' ז"ח ג"ה חלל : (3) ז"ח חלל אמר רבא וכו' וערות אשת אבך דרישא כ"ל ויתכן הוא נמחק :

ארבע מיתות פרק שביעי סנהדרין

נדר

עין משפט
נר מצוה

מבא א מיי פ"ד מהלכות
שגגות הלכה א'
ב ב מיי פט"ו מהלכות
סנהדרין הלכה י"א ופ"א
מהלכות ארבע מיתות
הלכה ד'
גא ג מיי פ"ה מהלכות
ארבע מיתות הלכה י"ד
גב ה מיי פ"ה מהלכות י'

הבא על אביו חייב ב' הבא על אחי אביו חייב ב' . תימנה לאל
תני להו בכלל ל"ו כריתות כיון דלוי עבד בהדיהו חייב על
כל אחת ואחת ובירושלמי פריך לה צפרקא ומשני כל שום וזכור אחד:
לומר לך זו היא כלתו וזו היא אשת בני . האי דהדר כהמה לחייב
עליה חף לאחר מיתה כדפ"ה וא"כ
אזהרה שמענו עונש נאמר לאחר מיתה
מ"ל לעיל א"ל ע"כ קרא לעונש
ואזהרה דאשת אב לאחר מיתה וי"ל
דפ"ל מג"ש דמיהם מאשת אב
דענש לאחר מיתה כמחיים :

*הבא על הזכר ועל הכהמה . הא
ללא קטני והביא בהמה
עליו משום דלא כתיב בהדיא אלא
מדרשא והא ללא קטני והביא זכר
עליו חף על גב דכתיב בהדיא שניהם
מות יומתו (ויקרא ט) איכא למימר
דלישנא דקרא נקט דכתיב (ס"ט יח)
ואת זכר לא תשכב :
עונש

[נראה ששייך לעיל
בניקוד המשנה ג.]

רבינו הנאל

תניא כוותיה דרבא איש
פרס לקטן אשר ישכב
את אשת אביו משמע
בין אשת אביו שהיא
אמו בין אשת אביו
שאניה אמו . אמו
שאניה אשת אביו מניין
ת"ל ערות אביו גילה
מופתה להקיש ולרובן מניין
ג"ש כו' עד אמך היא
משום אמו אתה מחייבו
ואי אתה מחייבו משום
אשת אביו ורבנן ערות
אביו אביו ממש הוא
ולחייבו שתיים הרי
הא' איך מואת זכר
הא' תשכב וכו' רב
יהודה דאמר כברי הכא
על אביו חייב שתיים
ופירשה האי דקתני
חייב אמו אתה מחייבו
הוא אתה מחייבו משום
הוא דאמר כברי לישנא
מעליא כלוכח ליכא
בישראל דעבד כי האי
גונא וחייב כגון שג
בוה ובתחייב שתי
הפאות דאי ס"ד כברי
ודאי הא ק"ל אהורחן
והוא מיתתו חייב
שתיים בתרי קטלין
ליחתינא נמי הכי הבא
על אביו חייב שתיים
ועל אחי אביו חייב
שתיים איכא דאמר ר"ל
כ' יהודה איכא דאמר
אפילו היסא ר' יהודה
מיתתו לא בקי' מאחי
אביו הבא : על אשת
אביו כו' . פ' אור
מיתת אביו חייב משום
אשת אביו בלבד . הבא
על כלתו וכו' . הבא על
הזכר : ת"ד איש פרס
לקטן אשר ישכב את
זכר בין קטן בין גדול
משכביו אשה מניין לך
הכתוב ששתי משכבות
באשה אביו רבן גמליאל
הרי זו האשה באת
ללמוד כי יש משכב
בזכר כהנה ונמצאת
למורה כי יש לך שתי
משכבות ובשתי חייבת
בזכר . מות יומתו
בסקילה . עונש שמענו
כמו שפירשנו אזהרה
לשוכב מואת זכר לא

תניא כוותיה דרבא . תניא כוותיה דרבא
כפ"ה ר' יהודה דערות אביו
לרבי יהודה זו אשת אביו וא"כ ליה גזירה שום
למנו שאינה אשת אביו ואייתר ליה חמך היא להאי
דקרא : פ"ל
ערות אביו גלה . ומשמעותו לא משמעותה
היא אלא מופנה הוא לגזירה שום ערות אביו
כדריש כפופה ומהאי טעם דלוקיאל
עונש לאמו אזהרה כדמפרש בסופה :
מה לסלן כלישות הכתוב מדבר . דהא
רישא דקרא איש אשר ישכב את אשת
אביו כתיב ומשמע בין אשת אביו וכו'
וחייב עליה משום אשת אביו אב
לדאמא חמך היא דסופה ומיעטה
ואוקמה לרישא דקרא על כרחיך
באשת אביו שאינה אמו : **עונש**
מניין . היינו הך דלחמיל בה לעיל
ושבקה : **אמך היא** . ארישא דקרא
מהדר לאפוקי ממשמעותיה והיכא
דאשת אביו היא אמו אינו חייב
עליה משום אשת אב לאל משום
אש : ערות אביו ממש . אבל
אשת אב לא רמיוזא הכא הלך
לא אחיך חמך היא למעוטי ולדרשה
לחרישא אחא כדלקמן : **נכרי כפ"ה**
על אביו . מפרש ליה רבא דבישראל
קאמר והא דנקט עובד כוכבים
לישנא מעליא : **חייב שתיים** . מואת
זכר וערות אביו : **על אחי אביו** .
מואת זכר וערות אחי אביו לא תגלה
דמשמע ליה ממש : **בשוגג ולקרבן** .
כיון דליכא שני לאוין חלוק טהורות
דיניהם א"ע דכרת אחת היא דנפקא
לן במשכב מכות באלו הן הלוקין
(דף י"ד) כרישיה דרדשיין אחותו
יחירא לחלק כרת למפטס וכן דכתיב
בזה שני לאוין וכרת אחת וה"ה לכל
שני לאוין וכרת אחת : **דינו מאי**
ניסו קטלא . ואפילו שוגג דקאמר
לקמן (דף נ"ז) כהאי פירקא אזהרה
שלהם זו היא מיתתם : **דלא כרבי**
יהודה . דהא לא משמע ערות אביו
ממש דלתיא גזירה שום ואפקייה
ממשמעותיה : **מאחי אביו** . דההוא
ודאי משמע ליה ממש דכתיב בגופיה
אל אשתו לא תקרב : **פלוטא דאביו**
ורבא . בשוגגין מן הדין באלו הן
הכשרין * : **ואי אשת מחייבו משום**
אשת איש . כיון דמחייב עליה רישא

[ע"פ פ"ד מהלכות
נדרים הלכה י"א
מסכת קטן
י"א]

לקמן סו.

כריתות סו.

ס"ג

[פסחים ג'
ושי']

לקמן עו.
כריתות ג.
מכות סו.
תמורה ט.
ע"פ י"א
שוכן לו ח"ו
עונשין מן הדין
נהבאר עוד
לקמן ע"פ ע"ד.
מכות סו. יד.
יו זמנים ק"ג]

דקרא משום אשת אביו אב משמע נמי
אשת איש ותחתיה היא ואפקיה : **ורבנן**
עונש כהמה אב לאחר מיתה מנא
לכו . אבל אזהרה כתוב כן כדרישני
מדרשה למר ולמר : **בשלמא לרבי**
יהודה . דיליף עונש מאזהרה בגזירה
שום מיתתו לה נמי בגזירה שום אלא
לרבנן מנא להו : **ערות אביו גלה** .
גבי עונש כתיב : **עונש באלו לא**
כתיב אלא באשת אב הוא דכתיב :
אמך היא . בהוייתה היא כל לרדין
שון אב בה בין שתי אשת אב בין
שלישית אשת אביו : **ונחייב נמי משום**
אשת בני . דהא שני לאוין ושני שמות
הן ערות כתיב לא תגלה אשת בןך
היא לא תגלה ערוסה (ויקרא יח) :
וסיים באשת בני . דכתיב היא
ומשמע היא האמורה ברישא דקרא
והאי דהדר וכתביה לחייב עליה חף

[כבר תני לה
לעיל ג' וע"י
מ"ט וע"י קול
הרמז]

[ע"פ פ"ד מהלכות
נדרים הלכה י"א
מסכת קטן
י"א]

[לקמן סו.
כריתות סו.]

כ"ה תגלה ונאמר להלן ערות אביו גלה מה להלן באישות הכתוב מדבר
אף כאן באישות הכתוב מדבר ומשמע בין אשת אביו שהיא אמו בין אשת
אביו שאינה אמו אמו שאינה אשת אביו מניין תלמוד לומר ערות אמך
לא תגלה אין לי אלא באזהרה שעשה הכתוב אמו שאינה אשת אביו
כאמו שהיא אשת אביו עונש מניין נאמר כאן ערות אביו לא תגלה
ונאמר להלן ערות אביו גלה מה באזהרה עשה הכתוב אמו שאינה אשת
אביו כאמו שהיא אשת אביו אף בעונש עשה הכתוב אמו שאינה אשת
אביו כאמו שהיא אשת אביו אמך היא משום אמו אתה מחייבו ואי אתה
מחייבו משום אשת אב ורבנן ערות אביו ממש היא . מואת זכר נפקא לחייב
עליו שתיים וכדבר יהודה * דאמר רב יהודה נכרי הבא על אביו חייב
שתיים הבא על אחי אביו חייב שתיים אמר רבא מסתברא מילתא דרב
יהודה בישראל בשוגג ובקרבן והאי דקאמר נכרי * לישנא מעליא הוא
דאי סלקא דעתך נכרי ממש דינו מאי ניהו קטלא בתרי קטלי קמלת ליה
תניא נמי הכי * הבא על אביו חייב שתיים הבא על אחי אביו חייב
שתיים איכא דאמרי דלא כרבי יהודה ואיכא דאמרי אפילו תימא רבי
יהודה ומייתי לה בק"ו מאחי אביו ומה אחי אביו דקורבה דאביו הוא
חייב שתיים אביו לא כ"ש * וקמפילגי בשלמא דאביו ורבא מר סבר
עונשין מן הדין ומר סבר * אין עונשין מן הדין ורבנן אזהרה לאשת
אביו מנא להו נפקא להו מערות אשת אביו לא תגלה ור' יהודה ההוא
מיבעי ליה לאזהרה לאשת אביו לאור מיתה ורבנן ההוא מסיפא דקרא
נפקא ערות אביו היא ורבי יהודה ההוא מיבעי ליה משום אשת אב
אתה מחייבו ואי אתה מחייבו משום אשת איש והאנן תנן הבא על
אשת אב חייב עליה משום אב ומשום אשת איש בין בחיי אביו
בין לאור מיתת אביו ולא פליגי רבי יהודה אמר אביו פליגי בברייתא
ורבנן עונש דאשת אביו לאור מיתה מנא להו בשלמא רבי יהודה מייתי לה
בגזרה שוה אלא רבנן מנא להו אמרי לך ההוא ערות אביו גלה דמפיק
לה רבי יהודה לגזירה שוה מפקי ליה אינהו לעונש דאשת אביו לאור
מיתה ורבנן עונש לאמו שאינה אשת אביו מנא להו אמר רב שישא
בריה דרב אידי אמר קרא אמך היא עשאה הכתוב לאמו שאינה אשת
אביו כאמו שהיא אשת אביו : **הבא על כלתו כו' : ולחייב נמי משום**
אשת בני אמר אביו פתח הכתוב בכלתו וסיים באשת בני לומר לך
זו היא כלתו זו היא אשת בני : **מתני'** * **הבא על הזכר ועל הכהמה**
והאשה המביאה את הכהמה * **בסקילה אם אדם חטא בהמה מה חטאה**
אלא לפי שבאה לאדם תקלה על ידה לפיכך אמר הכתוב תסקל ד"א
שלא תהא בהמה עוברת בשוק ויאמרו זו היא שנסקל פלוני על ידה :
ג' זכר מנא לן דת"ר * **איש יפרש לקמן אשר ישכב את זכר בין גדול**
בין קטן משכביו אשה * **מגיד לך הכתוב ששני משכבות באשה אי"ר ישמעאל**
הרי זה * **בא ללמד ונמצא למד מות יומתו בסקילה אתה אומר בסקילה**
או אינו אלא באחת מכל מיתות האמורות בתורה * **נאמר כאן דמיהם הם**
ונאמר באוב וידעונו דמיהם הם מה להלן בסקילה אף כאן בסקילה
עונש

[בס"פ ל"ג מהלכות
בסקילה]

[ע"פ מוספות לקמן ע"פ
ד"ה כ"ה י"א]

[ל"ג ג']